

Csatár Péter

A kulturális örökség és a humán tudományok innovációi a 21. században

A Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kara, amely hivatalosan az 1914. október 8-i első kari tanáccsal kezdte meg a működését, 2014 októberében nagyszabású ünnepségsorozattal emlékezett meg fennállásának századik évfordulójáról. Az 1914-ben kilenc tanszékkel és 31 beiratkozott hallgatóval meginduló képzés 2014-re látványos bővülésen ment keresztül: tíz intézetben és hat önálló tanszéken 228 oktató és 2997 hallgató mindennapi munkáját átfogva, a képzések széles palettáját kínálva, a debreceni bölcsészkar az ország egyik kiemelkedő bölcsészettudományi központjává vált. Akadémiai kutatócsoportjaival, oktatóinak kiváló minősítettségi mutatóival, sokrétű projektjeivel, kiadványaival jelen van a hazai és nemzetközi tudományos életben, és méltán szerepel a felsőoktatási képzésekre jelentkezők által legkeresettebb intézmények sorában

A centenáriumi ünnepség, valamint a hozzá kapcsolódó kétnapos nemzetközi tudományos konferencia, amelyre 2014. október 8–9-én került sor a Bölcsészettudományi Karnak is otthont adó egyetemi főépületben, egyfelől megemlékezett a hagyományokról, tisztelettel adózva az elődök munkájának, másfelől azt a célt tűzte ki maga elé, hogy bemutassa a humán tudományok jelen irányait és áttekintse jövőbeni perspektíváit.

A debreceni bölcsészkar alapításának századik évfordulója alkalmából ünnepi kari tanácsülésre került sor 2014. október 8-án, amelyen köszöntő beszédet mondott Prof. Dr. Szilvássy Zoltán, a Debreceni Egyetem rektora, aki méltatta az alapító professzorok egyetemépítő tevékenységét, kiemelve kitartásukat és elkötelezettségüket. Prof. Dr. Fekete Károly, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora az intézmények között fennálló kiváló kapcsolatok történeti dimenzióját vázolta fel beszédében. Prof. Dr. Papp Klára, a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja pedig a bölcsészkarnek a város szellemi arculata alakításában játszott kiemelkedő szerepére mutatott rá. A rendezvényen felszólaltak a társkarok dékánjai, Prof. Dr. Mátyus László (DE Általános Orvostudományi Kar), Prof. Dr. Pintér Ákos (DE Természettudományi és

Technológiai Kar), Prof. Dr. Szabadfalvi József (DE Állam- és Jogtudományi Kar). A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara részéről Prof. Dr. Botos Máté, aki a Rektori Konferencia Bölcsész Bizottságának elnökeként azt is kiemelte, hogy a társadalomnak óriási szüksége van a bölcsész végzettségű emberekre, hiszen bölcsészek nélkül nem beszélhetünk egységes felsőoktatásról és tudományképről sem. Az ünnepség kitüntetések és emléklapok átadásával zárult. A 100. évforduló alkalmából készült oklevelet, amely Szilágyi Imre grafikus munkája, az egyetem és a bölcsészkar életében meghatározó szerepet játszó mai és korábbi oktatók, kutatók, kari és hallgatói vezetők vehették át. A Bölcsészettudományi Kar Emlékérme kitüntetést pedig Abádi Nagy Zoltánnak, a KLTE volt rektorának, Lenkey Bélának, a KLTE Baráti Kör elnökének és Solymosi László akadémikusnak adományozta a Bölcsészettudományi Kar.

Az ünnepi tanácsülés után kezdődött meg a centenáriumi ünnepségsorozat nagyszabású rendezvénye, „A kulturális örökség és a humán tudományok innovációi a 21. században” című kétnapos nemzetközi tudományos konferencia, amely a Debreceni Egyetem alapításának 100. évfordulója alkalmából 2012-ben indított, és évente megrendezendő Debrecen University Symposium című konferenciasorozat részeként, a TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0060 jelű pályázat keretében valósult meg. A konferencia 12 szekciója azt a célt tűzte maga elé, hogy bemutassa a humán tudományoknak a modern társadalmak szervezésében és fenntartásában betöltött kiemelten hatékony szerepét. A konferencia kiemelt témakörei felölelték a nyelvészeti adatfeldolgozás elméleti alapjait, a kulturális örökség, és a nemzeti történelem alapvető témáit, de kiterjedtek a társadalmi konfliktusok kérdéskörére, valamint a pszichológia, és a neveléstudomány fejlődési irányaira is, továbbá számot vetettek az emberi-gépi kommunikáció kiaknázásra váró lehetőségeivel.

A konferencia elnöke, Prof. Dr. Kertész András akadémikus volt, akit 2014 augusztusában az Európai Tudományos Akadémia (Academia Europaea) tagjává választottak. A konferencia nyitó plenáris előadását Prof. Dr. Volker Gerhardt, a berlini Humboldt Egyetem filozófia professzora tartotta „Humankind in the Person of Every Human Being. On the Theory of Humanity” címmel, angol nyelven. A humanitás fogalmát annak történeti gyökereitől elindulva, kritikailag vizsgálta felül az előadásában, arra a végkövetkeztetésre jutva, hogy sem a tudományok, sem pedig a politika nem lehet sikeres és hatékony egy megfelelően kidolgozott humanitás-fogalom nélkül, amely alapvetően a bölcsészettudományok feladata.

A konferencia második napjának záró előadását Prof. Dr. Bényei Tamás, a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kara Angol-Amerikai Intézetének oktatója tartotta „The Arts of Memory” címmel. Előadásának kiindulópontja és egyben elemzésének tárgya a valódi szellemi innováció és az emlékezet művészi módjainak kapcsolata, valamint az emlékezet módjainak és a tapasztalatokhoz történő viszonyulásaink feltérképezése volt, amelyeket példaelemzéseken keresztül világitott meg.

A konferencia 12 szekciójában 148 előadás hangzott el magyar (69), angol (47), német (20), francia (2) és orosz (10) nyelven. A rendezvényeken mintegy ötszázan vettek részt, az előadások témái pedig igen széles skálán mozogtak az

alap- és alkalmazott kutatások területén és szinte valamennyi bölcsész- és társadalomtudományi területet átfogták, a történelemtől kezdve, a szociológián, az irodalmon, a nyelvészen, a néprajzon, a neveléstudományokon, és a filozófián át egészen a pszichológiáig. Az előadások közül 34-et külföldről, 13 különböző országból érkezett kutatók, szakmájuk elismert művelői tartottak.

A konferencia legfontosabb tanulsága az, hogy a humán tudományoknak nem csak tudnia kell szembe nézni és értelmezni a 21. század kihívásait, amelyek a társadalom legkülönbözőbb szegmensei részéről fogalmazódnak meg e tudományterületek irányában, de kezdeményezőnek is kell lennie azzal, hogy technikákat javasol és értelmezési modelleket fejleszt a felvetődő problémák megoldására. A centenáriumi konferenciával a debreceni bölcsészettudomány arra kívánta felhívni a figyelmet, hogy színvonalas humántudomány nélkül nincs élő és működőképes modern társadalom.

A centenáriumi konferencia mellett kísérőprogramok várták a rendezvények látogatóit. 2014. október 7-én 18 órakor került sor a „BTK 100 – Hagyomány és megújulás” című kiállítás megnyitójára az Egyetemi és Nemzeti Könyvtár előcsarnokában. A kiállítás a bölcsészkar történetét dolgozta fel, bemutatta legnevesebb professzorait és eszméi értéket képviselő tárgyi emlékeit. A kiállítást Prof. Dr. Imre László akadémikus nyitotta meg. 2014. október 8-án a bölcsészettudományi kar intézeteinek és tanszékeinek nyomtatott kiadványaiból összeállított, mintegy 500 példányt számláló könyvkiállítás mutatta be az oktatók tudományos munkásságát. A szekcióülések után, október 8-án 19 órakor Erdei Sándor újságíró nyitotta meg az Egyetemi Művészeti Tárlat elnevezésű képzőművészeti kiállítást az Élettudományi Központban. A KLTE Baráti Kör közreműködésével megvalósuló kiállításon az egyetemi oktatók, dolgozók, hallgatók alkotásait szemlélhette a nagyjérdemű.

Évfordulót 2014-ben azonban nemcsak a Bölcsészettudományi Kar ünnepel, hanem egyes intézetek és tanszékek is. A Szociológia és Szociálpolitika Tanszék fennállásának 30 éves évfordulója, a Pszichológiai Intézet fennállásának 40 éves évfordulója, a Néprajzi Tanszék fennállásának 75 éves évfordulója, az Angol-Amerikai Intézetben belül a Kanadai stúdiumok működésének 30 éves évfordulója is számos programot kínált a centenáriumi ünnepségsorozaton belül.

A konferencia szekcióiról és vendégeinek előadásairól részletes tájékoztatást nyújt a <http://desymposium.hu/bemutatkozas/index.html> honlap.